

**Federale Overheidsdienst
FINANCIEN**

DRINGEND

**Algemene Administratie van de
PATRIMONIUMDOCUMENTATIE**

**Operationele expertise en
ondersteuning**

Juridische expertise

Dossier nr. EE/G 177

**Wet van 28 april 2015
Rolrechten**

Art. 269¹, 269², 269³ en 279¹ W.Reg.

Circulaire nr. 2 / 2015 Verbeterde versie
--

Deze circulaire geeft een toelichting bij de wet van 28 april 2015 tot wijziging van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten teneinde de griffierechten te hervormen (hierna: wet) en het koninklijk besluit van 12 mei 2015 dat het model vastlegt van de pro-fiscoverklaring zoals voorzien in artikel 269¹ W.Reg. en dat ook de datum van inwerkingtreding bepaalt van de voornoemde wet op de hervorming van de griffierechten (hierna: koninklijk besluit). De wet en het koninklijk besluit werden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 26 mei 2015.

Deze circulaire vervangt de circulaires die betrekking hebben op de rolrechten en vervolledigt de circ. nr. 18/2014 van 18 november 2014 met betrekking tot de continuïteit van de ondernemingen (www.fisconetplus.be).

* * *

I. INWERKINGTREDING VAN DE WET

In uitvoering van het koninklijk besluit, treedt de wet in werking op 1 juni 2015. Om het toepasselijke tarief te bepalen dient rekening te worden gehouden met de datum van inschrijving van de zaak op een rol.

II. DOEL VAN DE WET

De wet heeft tot doel de rolrechten te hervormen, te vereenvoudigen en te moderniseren door een aanpassing van de artikels 269¹, 269², 269³ en 279¹ van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten (hierna: W.Reg.).

De vereenvoudiging bestaat in de invoering van een eenvormig rolrecht ongeacht het type van procedure. De wet voert een algemeen tarief in voor de burgerlijke rechtbanken, een bijzonder stelsel (vrijstelling tot € 250.000 en het algemeen tarief boven € 250.000) voor de arbeidsrechtbanken en de fiscale kamers (voorzien in 269¹ W.Reg.), alsook een voorkeurtarief voor de familierechtbanken (bedoeld in 269² W.Reg.).

De wet voert rolrechten in die bepaald worden door de waarde van de vordering en die van toepassing zijn op het algemeen tarief en op het bijzonder stelsel (boven € 250.000). Overeenkomstig een model opgenomen in het koninklijk besluit moet door

iedere eiser een *pro-fisco*verklaring worden ingevuld met opgave van de waarde van de vordering. Het voorkeurtarief is een eenvormig en verminderd recht, onafhankelijk van de waarde van de vordering (dus zonder *pro-fisco*verklaring).

III. TOEPASSINGSGBIED

3.1. Het rolrecht. De nieuwe wetgeving heeft enkel betrekking op het rolrecht: zij wijzigt de artikels 269¹ en 269² W.Reg., heft artikel 269³ van hetzelfde wetboek op en behoudt het enig recht (één enkel bedrag) inzake de continuïteit van de ondernemingen beoogd in artikel 269⁴ W.Reg.

3.2. Behoud van de opstel- en expeditierechten. De wet heeft noch het opstelrecht (art. 270¹, 270² et 270³ W.Reg.), noch het expeditierecht gewijzigd (art. 271 tot 274ter W.Reg.). Deze rechten zijn dus ongewijzigd gebleven. Voor de administratieve commentaar, zie Circ. nr. 18/2014 van 16 december 2014 (www.fisconetplus.be).

IV. OORZAAK VAN OPEISBAARHEID – EENVORMIG ROLRECHT – VIER TARIEFSTELSELS

4.1. Oorzaak van opeisbaarheid. Krachtens het nieuwe artikel 268 W.Reg., wordt het rolrecht opeisbaar door de inschrijving van een vordering op de algemene rol (A.R.) of een bijzondere rol (register van verzoekschriften of register van vorderingen in kort geding).

Een eenvormig rolrecht wordt dus geheven bij het inleiden van een vordering in het kader van een bepaald rechtsgeding, ongeacht de aard van de procedure.

Er wordt rekening gehouden met de hoofdvordering (niet met een incidentele of nieuwe vordering).

De tegenvordering (art. 13 en 14 Ger.W.) is een incidentele vordering die de verweerder instelt en die tot doel heeft een veroordeling te bekomen lastens de eisende partij. Omdat deze tegenvordering onafhankelijk is van de oorspronkelijke vordering wordt er geen rekening mee gehouden voor het berekenen van de waarde van de vordering.

De vordering in tussenkomst (art. 13, 15 en 16 Ger.W.) is een incidentele vordering waardoor een derde partij wordt in een geding. Zij kan agressief zijn (een veroordeling uitlokken) of behoudend (partij kiezen teneinde de belangen veilig te stellen van degene die tussenkomt of van een partij). Geen enkel recht is verschuldigd.

Een nieuwe vordering (art. 807 en 1042 Ger.W.) is een vordering die hetzij het voorwerp hetzij de oorzaak van de vordering wijzigt. Deze vordering moet gesteund zijn op een feit of een daad opgeworpen in de inleidende akte.

Geen recht is verschuldigd voor het inleiden van **incidentele, nieuwe of aanvullende vorderingen** die geen nieuwe inschrijving op de rol tot gevolg hebben :

- incidentele vordering of tegenvordering;
- vordering in tussenkomst of vordering tot vrijwaring;
- nieuwe vordering of samenhangende vordering;
- vordering tot heropening van de debatten of vordering tot hervatting van het geding;
- vordering tot herinschrijving op de zittingsrol van een zaak die werd weggelaten ¹

¹ Vanzelfsprekend wordt een zaak ingeschreven op de rol – of waarvan de debatten nog niet zijn geopend – sinds meer dan drie jaar (art. 730, § 2, Ger.W.), op het ogenblik dat ze opnieuw wordt ingeleid onderworpen is aan het rolrecht.

- incidenteel beroep of incidenteel derdenverzet;
- opvolgend beroep, nieuwe dagvaarding van niet verschenen gedagvaarde.

Geen recht is verschuldigd **voor vorderingen of procedures in verzoening of bemiddeling** die aan het geding voorafgaan ².

De aanvrager moet indien nodig uitdrukkelijk vermelden in de *pro-fisco*verklaring:

- dat de hoofdvordering **niet waardeerbaar is in geld**;
- dat de hoofdvordering is **vrijgesteld van recht** (+ wettelijke grondslag : art. 279¹ en 162 W.Reg.).

4.2. Vereenvoudiging. Het recht dat beoogd wordt in de nieuwe artikels 269¹ en 269² W.Reg. wijzigt naargelang van de aard van het gerecht en de aanleg.

Vanaf 1 juni 2015 wijzigt het rolrecht niet meer volgens de wijze waarop de vordering wordt ingeleid (verzoekschrift op tegenspraak, gemeenschappelijk verzoekschrift, eenzijdig verzoekschrift of dagvaarding in kort geding).

Het rolrecht is verschuldigd ongeacht de aard van de rol. De wet heeft de rolrechten geüniformeerd zonder onderscheid naar gelang van de wijze waarop de zaak aanhangig werd gemaakt (vordering op tegenspraak, eenzijdige vordering, dagvaarding in kort geding). De vraag of de akte waarmee het geding wordt ingeleid moet worden ingeschreven op de algemene of op een bijzondere rol is dus vanuit fiscaal oogpunt zonder belang. Men kan dus spreken van een eenvormig rolrecht.

Evenwel blijven de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek op het vlak van de procedure ongewijzigd.

De hervorming die hierna wordt toegelicht heeft tot doel het werk van de griffiers te vereenvoudigen, de inzameling van statistisch materiaal te vergemakkelijken en de inleiding van het geschil rechtvaardiger te maken.

4.3. Vier tariefstelsels Vanaf 1 juni 2015 gelden vier verschillende tariefstelsels inzake rolrechten.

De wet creëert drie afzonderlijke tariefstelsels met daarnaast het behoud van een enig recht inzake de continuïteit van ondernemingen:

- een algemeen tarief voor de burgerlijke rechtbanken verschuldigd *per eisende partij* en die wijzigt naargelang de aard van de rechtbank, de aanleg en de waarde van de vordering (art. 269¹ W.Reg.);
- een bijzonder stelsel voor de arbeidsrechtbanken en de fiscale kamers, namelijk een vrijstelling of algemeen tarief wijzigend naargelang van de aanleg of de waarde van de vordering (art. 269¹ W.Reg.);
- een voorkeurtarief voor de familierechtbanken, zijnde een eenvormig en verminderd recht ongeacht de waarde van de vordering en het aantal eisende partijen (art. 269² W.Reg.);
- een enig rolrecht van € 1.000 voor het inleiden van een procedure van gerechtelijke reorganisatie met betrekking tot de continuïteit van de ondernemingen (art. 269⁴ W.Reg.).³

² De vorderingen in verzoening of bemiddeling gericht aan de rechter vóór de inleiding van het geding, met het oog op een minnelijke oplossing van het geschil (art. 731, eerste lid en tweede lid, eerste zin Ger.W.) moeten niet op een rol ingeschreven worden. Er is eveneens geen rolrecht verschuldigd als de poging tot verzoening of bemiddeling slaagt in de fase die het geding voorafgaat en ze niet tot een geding leidt.

Het recht is integendeel verschuldigd als de verzoening of bemiddeling mislukt en de vordering wordt voorgelegd aan de rechter. Het recht blijft eveneens verschuldigd als een vordering werd voorgelegd aan de rechter, zelfs als nadien, in het kader van het geschil, een verzoening of bemiddeling wordt bevolen (art. 731, vijfde lid Ger.W.; art. 1734, § 1 Ger.W.).

V. ALGEMEEN TARIEF – BURGERLIJKE RECHTBANKEN

5.1. Algemeen tarief en waarde van de vordering. Om het algemeen rolrecht te bepalen wordt rekening gehouden met de waarde van de vordering zoals vermeld in de pro-fiscoverklaring met opgave van de geschatte waarde van de vordering zoals gespecificeerd in artikel 557 Ger.W.

Dit laat toe om de griffierechten in overeenstemming te brengen met de vermoede kosten van het proces, het proportionaliteitsprincipe te respecteren zonder afbreuk te doen aan de toegankelijkheid van het gerecht, en de rechtzoekende te ontraden lichtzinnig rechtsprocedures op te starten.

De waarde van de vordering wordt beoordeeld op het ogenblik van de neerlegging van de akte van rechtsingang zonder rekening te houden met wijzigingen van het voorwerp van de vordering.

Het **te schatten bedrag van de vordering** is het bedrag dat uiteindelijk zal gevorderd worden in de hoofdvordering, de verschuldigde en vervallen intresten, maar zonder de gerechtelijke intresten, de kosten en dwangsommen.
Voor het **Hof van Cassatie** is het de waarde van de vordering die is vermeld in het arrest van beroep.

Wanneer het bedrag van de hoofdvordering niet waardeerbaar is in geld, is de waarde het bedrag dat overeenstemt met de eerste schijf volgens de aard van de rechtbank die van toepassing is.

Wanneer de akte waarmee het geding wordt ingeleid zowel een vordering bevat die waardeerbaar is in geld als een vordering die niet waardeerbaar is in geld moet het rolrecht berekend worden op het gedeelte van de vordering waardeerbaar in geld.

Voorbeelden (één enkele eisende partij) :

- vordering tot betalen van een schuld van € 100.000 voor de rechtbank van eerste aanleg : rolrecht van € 200 ;
- vordering tot ontbinding van een huurcontract voor de vrederechter, niet waardeerbaar in geld : rolrecht van € 40 ;
- vordering tot ontbinding van een huurcontract voor de vrederechter, met een vordering tot betaling van achterstallige huurgelden en de vergoeding voor huurschade voor een bedrag van € 3.000 : rolrecht van € 80.

5.2. Het algemeen toepasselijk tarief. Het bedrag van het rolrecht is bepaald in artikel 269¹, eerste lid, W.Reg., zonder dat onderscheid wordt gemaakt tussen een inschrijving op de algemene rol of op de bijzondere rol.

Het algemeen tarief is progressief en in schijven. Het wijzigt binnen iedere rechtbank in functie van het bedrag van de vordering : hoe hoger het bedrag van de vordering, hoe hoger het rolrecht is. Het verhoogt ook naargelang de aard van de rechtbank en de aanleg.

³ De wet van 27 mei 2013 die artikel 269⁴ heeft ingevoerd wordt behouden. Voor de administratieve toelichting zie Circ. nr. 18/2014 van 16 december 2014 (www.fisconetplus.be).

ALGEMEEN TARIEF (burgerlijke rechtbanken)		
Aard van de rechtbank	Waarde van de vordering	Bedrag van recht
<u>Vredegerecht</u> <u>Politierechtbank</u>	<i>tot € 2.500 of niet in geld waardeerbare vorderingen</i>	€ 40
	<i>boven de € 2.500</i>	€ 80
<u>Rechtbank eerste aanleg</u> <i>BEHALVE de familierechtbank en de fiscale kamers</i>	<i>tot € 25.000 of niet in geld waardeerbare vorderingen</i>	€ 100
	<i>van € 25.000,01 tot € 250.000</i>	€ 200
	<i>van € 250.000,01 tot € 500.000</i>	€ 300
	<i>boven de € 500.000</i>	€ 500
<u>Hof van beroep, BEHALVE rechtsmiddelen tegen :</u> - <i>beslissingen van de familierechtbank of de vrederechter in familiale aangelegenheden;</i> - <i>beslissingen van de rechtbank van eerste aanleg in fiscale aangelegenheden (fiscale kamers)</i>	<i>tot € 25.000 of niet in geld waardeerbare vorderingen</i>	€ 210
	<i>van € 25.000,01 tot € 250.000</i>	€ 400
	<i>van € 250.000,01 tot € 500.000</i>	€ 600
	<i>boven de € 500.000</i>	€ 800
<u>Hof van Cassatie, BEHALVE voorzieningen tegen beslissingen van de arbeidsrechtbanken of de fiscale kamers</u>	<i>tot € 25.000 of niet in geld waardeerbare vorderingen</i>	€ 375
	<i>van € 25.000,01 tot € 250.000</i>	€ 500
	<i>van € 250.000,01 tot € 500.000</i>	€ 800
	<i>boven de € 500.000</i>	€ 1.200

5.3. Het algemeen tarief en verklaring *pro fisco*. Iedere eiser of eisende partij moet aan de inleidende akte een verklaring toevoegen opgemaakt volgens een model bepaald bij koninklijk besluit (zie hierna Bijlage 3). Deze verklaring moet blijvend toegevoegd worden aan de inleidende akte.

Deze verklaring *pro fisco* is verplicht. Indien deze verklaring niet is bijgevoegd bij de akte en het rolrecht is niet betaald, kan de akte niet worden ingeschreven op een rol. Nochtans heeft de niet-inschrijving op de rol geen gevolg voor de neerlegging van de inleidende akte, noch enig gevolg op de daaraan verbonden termijnen van neerlegging.

Voorbeeld.

Een akte van hoger beroep wordt op de griffie voorgelegd op de laatste dag van de beroepstermijn zonder dat een verklaring pro fisco is toegevoegd en zonder betaling van het rolrecht. Deze akte kan niet worden ingeschreven op een rol. Nochtans kan de akte worden neergelegd op de griffie zonder dat de niet-inschrijving enig gevolg heeft op de verjaringstermijn.

Dit niet-inschrijven op de rol heeft meerdere gevolgen:

- op administratief vlak is het niet mogelijk om het voorwerp van de zaak met zekerheid te identificeren;
- op fiscaal vlak is het rolrecht niet opeisbaar;
- op juridisch vlak kan de zaak niet aan een kamer worden toegewezen.

De eisende partij moet in deze verklaring de geschatte waarde van de definitieve vordering opgeven. Het gaat erom niet om de waarde aan te geven van een voorlopige of provisionele vordering maar om een redelijke schatting van de waarde van de definitieve vordering.

De verschillende bedragen die een eisende partij vordert in haar hoofdvordering, ingeleid door eenzelfde akte, moeten worden samengevoegd om de waarde van de vordering te bepalen.

Voorbeeld.

De eisende partij A vordert € 1.000 morele schadevergoeding en € 2.000 materiële schadevergoeding in eenzelfde akte. Het rolrecht zal worden berekend op een totaal van € 3.000.

Eenzelfde regel geldt eveneens wanneer meerdere eisende partijen een vordering instellen in eenzelfde akte. Per eisende partij zal men de verschillende bedragen die deze eisende partij vordert, samenvoegen om het rolrecht voor die eisende partij te bepalen.

Voorbeeld.

De eisende partij A vordert € 1.000 morele schadevergoeding en € 2.000 materiële schadevergoeding. De eisende partij B vordert in dezelfde akte € 3.000 morele en € 4.000 materiële schadevergoeding. Het rolrecht voor eiser A zal worden berekend op € 3.000 (€ 1.000 + € 2.000) en voor eiser B op € 7.000 (€ 3.000 + € 4.000).

Daarentegen worden de bedragen van vorderingen die ingeleid worden bij afzonderlijke aktes niet samengeteld, zelfs al zijn deze vorderingen gericht tegen dezelfde verweerder.

De eiser dient in alle gevallen de waarde van zijn definitieve vordering te ramen, zelfs al kan dit in bepaalde gevallen enkel bij wijze van ruwe schatting.

Voorbeeld.

De eisende partij vordert voor de burgerlijke rechtbank de terugbetaling van de medische kosten voor lichamelijke schade terwijl de letsels nog niet definitief zijn vastgesteld.

Alles hangt af van het geschatte bedrag in de pro-fiscoverklaring:

- *is de vordering geraamd op 1 euro provisioneel, wordt het recht berekend op de schatting van de waarde in de verklaring (€ 50.000), zelfs indien later deze waarde door een expert wordt bepaald (rolrecht € 200);*
- *wordt de vordering globaal geraamd op € 22.000 dan is het verschuldigd rolrecht € 100*
- *wordt de vordering forfaitair geraamd op € 200.000 « onder voorbehoud van vermeerdering of vermindering gedurende het geding » dan is het verschuldigd recht € 200;*
- *bij schatting van de vordering « ex aequo et bono » op € 425.000 is het verschuldigd recht € 300.*

De griffier moet erop toezien dat de pro-fiscoverklaring aan de akte van rechtsingang wordt gevoegd en deze, indien nodig, nauwgezet is ingevuld door iedere aangever. Hij moet de zaak inschrijven indien de verklaring toegevoegd is aan de vordering en

volledig is. Hij wijst er desgevallend de eisende partij op dat zij gehouden is aan de vordering een verklaring toe te voegen met de geschatte waarde van haar vordering.

De griffier moet de aangever uitnodigen om zijn verklaring te vervolledigen indien deze onvolledig is. Hij moet de zaak op de rol inschrijven wanneer de verklaring is aangehecht en nauwkeurig is ingevuld.

Bij het ontbreken van een volledige en bijgevoegde pro-fiscoverklaring schrijft de griffier de zaak niet in op de rol.

5.4. Recht per eiser. Het algemeen rolrecht is verschuldigd en wordt bepaald per eisende partij of eiser.

In de regel stelt een eiser in het Belgisch burgerlijk procesrecht zijn vordering in om zijn eigen persoonlijk en individueel belang te vrijwaren. Zodra een natuurlijke of rechtspersoon (vb. een vereniging van mede-eigenaars) een vordering instelt, wordt hij aldus automatisch als eiser beschouwd en dient hij een rolrecht te betalen.

In afwijking hierop kennen sommige wetten aan groeperingen het recht toe om in rechte op te treden om individuele of gemeenschappelijke belangen te verdedigen. Een groepsvordering kan worden gedefinieerd als een vordering ingesteld door twee of meer natuurlijke personen of door een rechtspersoon met als doel een gemeenschappelijk belang te verdedigen, meer bepaald een belang dat het persoonlijk belang van de leden van de groep die de rechtsovereenkomst hebben aanhangig gemaakt overstijgt.

Dit recht om een groepsvordering in te stellen bestaat :

- ten gunste van de beroepsverenigingen (orde van advocaten, artsen, architecten, notarissen, nationale kamer van gerechtsdeurwaarders);
- ten gunste van de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen;
- inzake bescherming van de persoon met een geestesziekte voor wat betreft het beheer van personen met een ongeschiktheid;
- inzake de bescherming van het leefmilieu;
- in aangelegenheden ter bescherming tegen fysisch en moreel of seksueel geweld op het werk;
- in aangelegenheden ter bescherming tegen discriminatie tussen mannen en vrouwen;
- in aangelegenheden van financiële verrichtingen en financiële markten;
- in aangelegenheden van handelspraktijken en bescherming van de consument;
- in aangelegenheden van de contracten met betrekking tot de organisatie van reizen of reisbemiddeling;
- in aangelegenheden van consumentenkrediet;
- voor de bestrijding van bepaalde daden ingegeven door racisme of xenofobie;
- voor het bestrijden van de ontkenning, het minimaliseren, het rechtvaardigen of goedkeuring van de volkerenmoord begaan door de nazi's.

Een tweede uitzondering op het principe van rechtstreeks en persoonlijk belang in hoofde van de eisende partij is de « *actio popularis* » die kan ingesteld worden in het algemeen belang. Deze vordering bestaat in zake van bescherming van landschappen.

Een derde uitzondering is de rechtsovereenkomst tot collectief herstel die kan worden ingeleid door de vertegenwoordiger van de groep in naam van al de benadeelde consumenten.

Deze « *class action* » werd ingevoegd in het Wetboek van economisch recht door de wet van 28 maart 2014. Op het ogenblik van het instellen van de vordering zijn de benadeelde consumenten niet bij naam gekend.

Wanneer de vordering is ingesteld door twee of meer natuurlijke personen die optreden in eigen naam wordt het recht geheven in hoofde van iedere eisende partij afzonderlijk want iedereen moet zijn persoonlijk belang verantwoorden.

Voorbeeld 1.

Voor de vrederechter vordert een koppel verhuurders (X en Y) van de huurders achterstallige huur (voor totaal € 2.600) en het verbreken van de huur (niet waardeerbaar in geld).

Het recht wordt berekend op het in geld waardeerbaar gedeelte en dit op het gedeelte van ieder afzonderlijk :

- recht verschuldigd door X (op € 1.300) = € 40;
- recht verschuldigd door Y (op € 1.300) = € 40;
- totaal aan rechten : € 80

Voorbeeld 2.

Zelfde geval als 1, behalve dat de verhuurder A is. Recht verschuldigd door A (op € 2.600) = € 80.

Voorbeeld 3.

Vijf personen in onverdeeldheid (A voor 1/2, B en C voor 1/6 elk, D en E voor 1/12 elk) vorderen voor de rechtbank van eerste aanleg (burgerlijke afdeling), de nietigverklaring van een koopovereenkomst en vragen € 300.000 als schadevergoeding.

Het verschuldigde recht wordt berekend op het in geld waardeerbaar gedeelte en dit op het gedeelte van ieder in de onverdeeldheid :

- recht verschuldigd door A (op € 150.000) = € 200;
- recht verschuldigd door B en C (op € 50.000) = € 200 ieder;
- recht verschuldigd door D en E (op € 25.000) = € 100 ieder;
- totaal der verschuldigde rechten : € 800.

Voorbeeld 4.

Zelfde geval als 3, behalve dat de eiser X is. Recht verschuldigd door X (op € 300.000) = € 300.

In geval van beroep tegen een hoofdelijke of ondeelbare veroordeling is het recht verschuldigd door iedere appellant afzonderlijk op de totaliteit van de veroordeling opgenomen in de beslissing van de eerste rechter.

Voorbeeld.

X en Y zijn hoofdelijk of ondeelbaar veroordeeld door de burgerlijke rechtbank tot het betalen aan een derde van de som van € 300.000. Zij tekenen beroep aan tegen het vonnis. Het recht verschuldigd door X en Y (op € 300.000) is € 600 elk, zijnde totaal € 1.200.

In tegenstelling hiermee is slechts **één enkel recht** verschuldigd wanneer de vordering wordt ingesteld in het gemeenschappelijk belang, in het algemeen belang of in naam van een groep van benadeelde consumenten, meer bepaald :

- in geval van een groepsvordering ingesteld door 2 of meer natuurlijke personen of door een rechtspersoon in naam van een gemeenschappelijk belang (beroepsvereniging, bescherming van de consument, ...);
- in geval van een actio popularis ingesteld in het algemeen belang (behoud van de schoonheid der landschappen);
- in geval van de vordering tot collectief herstel (« class action ») ingesteld door een vertegenwoordiger van benadeelde consumenten nog niet bij naam gekend.

Voorbeeld.

De consumentenvereniging Test Aankoop stelt een vordering tot herstel van schade in voor de rechtbank van koophandel in naam van een honderdtal consumenten die zich benadeeld voelen (niet persoonlijk aangeduid op het ogenblik van het instellen van de vordering), en dit voor een globaal geraamd bedrag van € 2.500.000.

Recht verschuldigd door Test Aankoop (op € 2.500.000) is € 500.

VI. BIJZONDER STELSEL - ARBEIDSRECHTBANKEN EN FISCALE RECHTBANKEN

6.1. Oud stelsel voor geschillen in materies van sociale wetgeving. Vroeger was het rolrecht van toepassing op zaken ingeleid voor de arbeidsrechtbanken (arbeidsrechtbank, arbeidshof, sociale kamer van het Hof van Cassatie). Evenwel waren er uitzonderingen voorzien in de meeste sociale wetten⁴.

Deze fiscale vrijstellingen voor sociale aangelegenheden in de ruime zin blijven van toepassing op het opstelrecht en het expeditierecht.

6.2. Oud stelsel voor geschillen inzake belastingen. Vroeger waren geschillen inzake belastingen (fiscale kamer van de rechtbank van eerste aanleg, van het hof van beroep en van het Hof van Cassatie) vrijgesteld van het rolrecht bij toepassing van de artikels 279¹ et 162, 4° W.Reg.⁵

6.3. Nieuw stelsel voor de arbeidsrechtbanken en de fiscale kamers. Vanaf 1 juni 2015, wordt geen enkel rolrecht geheven voor zaken ingeleid voor de arbeidsrechtbanken en voor de fiscale geschillen, behalve wanneer de waarde van de vordering € 250.000 overstijgt.

6.4. Vrijstelling tot € 250.000. Geen *pro-fisc*overklaring. De federale wetgever heeft van de rolrechten vrijgesteld: alle betwistingen inzake belastingen (bevoegdheid van de fiscale kamers) en in aangelegenheden met betrekking tot de sociale wetgeving (bevoegdheid van de arbeidsrechtbanken) wanneer de waarde van de vordering niet hoger is dan € 250.000. Geen rolrecht is verschuldigd voor deze betwistingen, zelfs niet voor zaken die vroeger niet waren vrijgesteld.

Voor deze vorderingen moet ook geen *pro-fisc*overklaring voor vrijstelling van het recht worden toegevoegd aan de akte van rechtsingang (zie hierna nr. 8.2.)

6.5. Algemeen tarief boven de € 250.000. *Pro-fisc*overklaring. Het algemeen tarief bedoeld in artikel 269¹ W.Reg. is van toepassing op alle procedures ingeleid bij de arbeidsrechtbanken en de fiscale kamers wanneer de waarde van de vordering hoger is dan € 250.000.

Dit tarief, progressief en in schijven, wijzigt volgens de aard van de rechtbank, de aanleg en de waarde van de vordering (zie supra nr. 5.1). Het is van toepassing per eisende partij (zie nr. 5.4).

⁴ Zaken in verband met minderjarigen, arbeidscontracten (huur van werk, leercontracten, kredieturen, inbreuken op bepaalde sociale wetten, enz.), gezinstoelagen, ouderdomsverzekering, sociaal statuut van zelfstandigen, pensioenen ten laste van openbare diensten, arbeidsongevallen, mindervaliden, ondernemingsraden, werkloosheid, sociale zekerheid en sociale bescherming.

⁵ Deze vrijstelling is van toepassing op de invordering van belastingen verschuldigd aan de Federale staat, gemeenschappen, regio's, provincies, intercommunales, gemeenten, polders en wateringen, eveneens als de invordering van vreemde belastingen wanneer de invordering gebeurt door Belgische fiscale administraties in uitvoering van internationale overeenkomsten voor gemeenschappelijke invordering.

Een pro-fiscoverklaring moet aan de inleidende akte worden toegevoegd overeenkomstig een model in bijlage bij de tekst van het KB (zie bijlage 3). Deze verklaring moet worden ingevuld door de eisende partij of haar vertegenwoordiger. Wanneer de pro-fiscoverklaring ontbreekt mag de zaak niet worden ingeschreven op de rol.

De griffier moet de zaak inschrijven op de rol indien de aangehechte verklaring volledig is en een becijferde schatting bevat van de waarde van de vordering (zie supra nr. 5.3.). De griffier moet desgevallend de aangever erop wijzen dat hij zijn pro-fiscoverklaring moet vervolledigen en ze toevoegen aan de inleidende akte.

VRIJSTELLING of BIJZONDER TARIEF (arbeidsrechtbanken en fiscale kamers)		
Aard van de rechtbank	Waarde van de vordering	Bedrag van het recht
<u>Arbeidsrechtbank en fiscale kamers van de rechtbank van eerste aanleg (1ste graad)</u>	- tot € 250.000	-
	- van € 250.000,01 tot € 500.000	€ 300
	- meer dan € 500.000	€ 500
<u>Arbeidshof en fiscale kamers van het hof van beroep (beroep)</u>	- tot € 250.000	-
	- van € 250.000,01 tot € 500.000	€ 600
	- meer dan € 500.000	€ 800
<u>Hof van Cassatie voor de voorzieningen tegen beslissingen van de arbeidsrechtbanken en de fiscale kamers</u>	- tot € 250.000	-
	- van € 250.000,01 tot € 500.000	€ 800
	- meer dan € 500.000	€ 1.200

Voorbeeld.

Twee wettelijk samenwonende belastingplichtigen (A en B) vragen voor de rechtbank van eerste aanleg (fiscale kamer) de terugbetaling van wat te veel werd ingevorderd (€ 310.000). Geen enkel recht verschuldigd (op € 155.000).

Variant.

X, *alleenstaande*, stelt zelfde vordering in. Recht verschuldigd door X (op € 310.000) = € 300.

VII. VOORKEURTARIEF – FAMILIERECHTBANKEN

7.1. Familierechtbank. De wet van 30 juli 2013 (B.S., 27 september 2013, 2de ed., blz. 68429), die in werking is getreden op 1 september 2014, heeft in de schoot van de rechtbank van eerste aanleg een jeugd- en familierechtbank opgericht omvattend een familierechtbank en een jeugdrechtbank en kamers voor minnelijke schikking.

De familierechtbank neemt de burgerrechtelijke bevoegdheden over van de jeugdrechtbank evenals de bevoegdheden die inzake familieaangelegenheden waren toegewezen aan de burgerlijke rechtbank, de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg en aan de vrederechter.

7.2. Voorkeurtarief en waarde van de vordering. Geen enkele *pro-fisco*verklaring.

De waarde van de vordering is geen criterium voor vorderingen ingeleid voor de familierechtbanken (familierechtbank, familiekamer van het hof van beroep, Hof van Cassatie).

Het voorkeurtarief is van toepassing ongeacht de waarde van de vordering (art. 269² nieuw, eerste lid W.Reg.). Gevolg : geen *pro-fisco*verklaring vereist in deze zaken.

7.3. Eenvormig en verminderd recht. De wet heeft een voorkeurtarief ingevoerd in de vorm van een eenvormig en verminderd recht dat enkel wijzigt naargelang de aard van de rechtbank en de aanleg.

Het voorkeurtarief is van toepassing ongeacht het aantal eisende partijen en ongeacht de waarde van de vordering. Het is voorzien in artikel 269² nieuw W.Reg. en is een overname van het vroegere tarief :

VOORKEURTARIEF (familierechtbanken)	
Aard van de rechtbank	Bedrag van het recht
<i>Familierechtbank (afdeling van de rechtbank van eerste aanleg)</i>	€ 100
<i>Hof van beroep (familiekamer)</i>	€ 210
<i>Hof van Cassatie tegen arresten van het hof van beroep of de uitspraken van de familierechtbank uitgesproken in graad van beroep</i>	€ 375

Het voorkeurtarief is van toepassing op de meeste zaken ingeleid voor de familierechtbanken, namelijk :

- familierechtbank, afdeling van de rechtbank van eerste aanleg;
- familiekamer van het hof van beroep;
- Hof van Cassatie uitspraak doende in familiezaken tegen arresten van het hof van beroep of de uitspraken van de familierechtbank uitgesproken in graad van beroep.

7.4. Toepassingsgebied van het voorkeurtarief. Verschuldigdheid van het recht.

Dit voorkeurtarief is van toepassing op alle zaken ingeleid voor de familierechtbanken, ongeacht het type van betwisting.

Een recht is verschuldigd voor iedere nieuwe vordering ingeschreven:

- in de familierechtbank in verband met familiale geschillen in de ruime betekenis (art. 572*bis* Ger.W.) en de beroepen tegen beschikkingen van de vrederechter in familiale aangelegenheden (art. 577, tweede lid Ger.W.) ;
- in hoger beroep tegen een vonnis van de familierechtbank ;
- in Cassatie tegen een dergelijk arrest.

Uit de parlementaire voorbereiding en een antwoord verstrekt door de minister van Financiën op de vragen van de leden blijkt dat « *Voor elke zaak die wordt ingeschreven voor de familierechtbank bedraagt het rolrecht (verminderd) ⁶* ». Dezelfde

⁶ Wetsontwerp tot hervorming van de griffierechten, *Parl. St.*, Kamer, 2014-2015, nr. 54-0906/003, Verslag van de eerste lezing, p. 16.

minister voegt er nog aan toe: « *De uniformering van de bedragen van de rolrechten voor vorderingen ingesteld bij de familierechtbank, ongeacht het type van rolregister waarin ze worden ingeschreven, is te verantwoorden doordat het overgrote deel van bevoegdheden in de familiale sfeer worden toegewezen aan één rechtbank, daar waar zij voorheen waren verspreid tussen verschillende rechtbanken* »⁷.

Wat de vorderingen betreft die worden geacht spoedeisend te zijn voorzien in artikel 1253ter/7, § 1, Ger.W., deze zijn onderworpen aan een enig recht geïnd bij de inleiding van de eerste vordering.

7.5. Zaken die geacht worden spoedeisend te zijn. Voortdurende aanhangigheid. Enig recht van € 100. Alle zaken behorende tot de bevoegdheid van de familierechtbank zijn onderworpen aan de voortdurende aanhangigheid.

Het betreft **vorderingen voorzien in artikel 1253ter/7, § 1 en 1253ter/4, § 2, Ger.W.**, zijnde met betrekking tot :

- 1° afzonderlijke woonst;
- 2° ouderlijk gezag;
- 3° het verblijf en de rechten in verband met persoonlijk contact met een minderjarig kind;
- 4° onderhoudsverplichtingen;
- 5° bezoekrecht en grensoverschrijdend bezoek;
- 6° toestemming tot huwelijk (art. 167 BW) en weigering tot wettelijk samenwonen (art. 1476quater, vijfde lid BW);
- 7° voorlopige maatregelen genomen op basis van artikel 1253ter/5 Ger.W.

Deze zaken worden geacht spoedeisend te zijn in die zin dat het niet nodig is het spoedeisend karakter aan te tonen en dat de rechter, op korte termijn, een beslissing ten gronde kan nemen.

De voortdurende aanhangigheid is een uitzondering op de aanhangigheid (principe van openbare orde waarbij een rechter die een definitieve beslissing neemt in een zaak zijn rechtsmacht uitput). Deze uitzondering dient strikt te worden geïnterpreteerd.

Het mechanisme van voortdurende aanhangigheid laat toe, wanneer zich een nieuw element voortdoet of een element dat reeds bestond zonder gekend te zijn door een partij, om een herziening van de definitieve beslissing te bekomen in een zaak waarin eerder werd uitspraak gedaan. Het laat niet toe een nieuwe vordering in te dienen waarover de rechter niet eerder een definitief oordeel heeft geveld.

De vorderingen beschouwd als spoedeisend in artikel 1253ter/4, § 2, Ger.W. (zie hiervoor ingelijst) zijn onderworpen aan een enig recht van € 100, bij toepassing van het voorkeurtarief voorzien in artikel 269² W.Reg. (zie hiervoor nr. 7.3.). Dit recht is onafhankelijk van het aantal eisende partijen.

Het enig recht van € 100 wordt slechts één maal geheven op het ogenblik van de inleiding van de vordering.

In geval van een nieuwe vordering – los van de voortdurende aanhangigheid –, is een nieuw recht van € 100 verschuldigd.

Voorbeeld.

Mevrouw dient een verzoek in tot afzonderlijk verblijf, gezamenlijk ouderlijk gezag, de hoofdverblijfplaats, bijdrage in de kosten tot onderhoud van de kinderen en dringende maatregelen voor zichzelf (art. 223 BW). Een recht van € 100 is verschuldigd.

⁷ Wetontwerp tot hervorming van de griffierechten, *op. cit.*, p. 16.

Nadien gaan de partijen in echtscheiding en de vereffening van het huwelijksvermogensstelsel is nadelig voor mevrouw.

Deze vordert een onderhoudsgeld na echtscheiding. Het gaat hier om het instellen van een nieuwe vordering. Daar de rechtbank hierover geen beslissing heeft genomen, is de voortdurende aanhangigheid niet van toepassing en is een nieuw recht van € 100 verschuldigd.

Variant.

Mevrouw leidt dezelfde vordering in. Een recht van € 100 is verschuldigd.

Nadien wordt mevrouw gehospitaliseerd en ze vraagt de rechtbank om een verhoging van de noodhulp. Hier wordt de rechtbank gevraagd een eerder genomen definitieve beslissing te wijzigen. De voortdurende aanhangigheid is van toepassing en er is geen nieuw recht verschuldigd.

7.6. Hoger beroep of cassatie. Enig recht van € 210 of € 375. Indien hoger beroep (of voorziening in cassatie) is ingesteld tegen een beslissing uitgesproken door de familierechtbank in dezelfde zaak is een enig rolrecht verschuldigd van € 210 (of € 375).

7.7. Uitsluiting van het voorkeurtarief. Toepassing van het algemeen tarief. De wet heeft bepaalde materies buiten het bevoegdheidsdomein van de familierechtbank gehouden.

Voorzitter in kort geding in geval van absolute noodzaak	<u>Algemeen tarief</u> (rb. 1 ^{ste} aanleg)
Beschermende maatregelen genomen tegenover een minderjarige in gevaar of die een als misdrijf gekwalificeerd feit heeft gepleegd	
Verzoeken met betrekking tot bedragen die aan een minderjarige toekomen	
Betwistingen tussen feitelijk samenwonenden , UITGEZONDERD betwistingen met betrekking tot de kinderen van feitelijk samenwonenden (zie hiervoor nr. 7.3)	

Wat de zaken betreft die behoren tot de bevoegdheid van de vrederechter zijn deze bij hun inleiding onderworpen aan het algemeen tarief van toepassing op het vredegerecht (zie hiervoor nr. 5.2.). Men denke in het bijzonder aan de verhoogde algemene bevoegdheid (van € 1860 tot € 2.500) en aan sommige nieuwe bevoegdheden van de vrederechter voorzien bij wet van 30 juli 2013, namelijk :

Begrafenis en begraafplaatsen	<u>Algemeen tarief</u> (vredegerecht)
Onderhoudsverplichtingen gekoppeld aan het leefloon	
Vermoeden van afwezigheid	
Aanwijzing van een curator voor een doofstomme die niet kan schrijven, of nog de aanwijzing van een sekwester	

Zaken in verband met maatregelen voor gerechtelijke bescherming (ter vervanging van het voorlopig bewind, onbekwaamverklaring en gerechtelijk raadsman) zijn vrijgesteld van het recht (zie hierna nr. 9.9).

Wat de geschillen betreft inzake leercontracten (meestal in verband met minderjarigen), deze behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank met als gevolg vrijstelling of het bijzonder tarief eigen aan de arbeidsrechtbanken (zie supra nrs. 6.3. tot 6.5.).

VIII. VEREFFENING IN DEBET

8.1. Vereffening in debet. Bij toepassing van artikel 283 W.Reg., wordt het rolrecht vereffend in debet in de gevallen voorzien in artikel 160.

Deze vereffeningen in debet hebben betrekking op :

- de inschrijvingen gedaan op verzoek van een persoon die rechtsbijstand heeft verkregen (art. 160, 1°);
- de inschrijvingen gedaan in procedures in zaken van faillissement wanneer de kosteloosheid door de rechtbank werd bevolen (art. 160, 2°);
- de inschrijvingen gedaan voor vorderingen tot interpretatie of verbetering van een vonnis of arrest (art. 160, 3°);
- de inschrijvingen gedaan op verzoek en ter verdediging van beklaagden of betichten in strafzaken (art. 160, 4°).

8.2. Vereffening in debet en pro-fiscoverklaring. Wanneer de hoofdvordering wordt vereffend in debet moet de eisende partij dit uitdrukkelijk vermelden in de pro-fiscoverklaring en de wettelijke grondslag vermelden (art. 160 en art. 283 W.Reg.).

In afwijking hierop wordt geen pro-fiscoverklaring toegevoegd voor de vrijstelling van het rolrecht voor zaken ingesteld voor de arbeidsrechtbanken en voor de fiscale geschillen waarvan de waarde geen € 250.000 overtreft (art. 269¹ nieuw, achtste lid W.Reg.).

Vereffeningen in debet voor de <u>burgerlijke rechtbanken</u> (art. 279 ¹ en 160 W.Reg.)	Pro-fiscoverklaring (+ wettelijke grondslag)
Vrijstelling voor de <u>arbeidsrechtbanken</u> en voor de <u>fiscale kamers</u> wanneer de waarde van de vordering € 250.000 niet overtreft	Geen pro-fiscoverklaring

IX. VRIJSTELLINGEN

9.1. Vrijstellingen. Zijn vrijgesteld van het rolrecht de rechtszaken waarvoor de vonnissen of arresten kosteloze registratie of vrijstelling van de registratieformaliteit genieten zoals voorzien in artikels 161 of 162, en 279¹ W.Reg.

9.2. Vrijstelling en pro-fiscoverklaring. Wanneer de hoofdvordering is vrijgesteld van het rolrecht moet de eisende partij dit uitdrukkelijk vermelden in de *pro-fiscoverklaring* en de wettelijke grondslag vermelden (zijnde art. 279¹ en 161 of 162 W.Reg.). De regeling van art. 269¹, derde lid W.Reg. is van toepassing op vorderingen ingediend voor de burgerlijke rechtbanken.

In afwijking hierop wordt geen *pro-fisco*verklaring toegevoegd voor de vrijstelling van het rolrecht voor zaken ingesteld voor de arbeidsrechtbanken en voor de fiscale geschillen waarvan de waarde geen € 250.000 overtreft (art. 269¹ nieuw, achtste lid W.Reg.).

Vrijstelling voor de <u>burgerlijke rechtbanken</u> (art. 279 ¹ en 161/162 W.Reg.)	Pro-fisco verklaring (+ wettelijke grondslag)
Vrijstelling voor de <u>arbeidsrechtbanken</u> en voor de <u>fiscale kamers</u> wanneer de waarde van de vordering € 250.000 niet overtreft	Geen <i>pro-fisco</i> verklaring

9.3. Ruilverkaveling van landeigendommen en ruimtelijke ordening (art. 161). De gezamenlijke toepassing van de artikels 161 et 279¹ W.Reg. laat onder andere vrijstelling toe van het rolrecht voor vorderingen inzake van ruilverkaveling van landeigendommen en inzake stedenbouw (art. 161, 2°, 7° en 9°).

9.4. Kleine processen en uitkeringen tot onderhoud (art. 162, 13°). Vroeger was het rolrecht verminderd tot € 30 wanneer het een van de procedures betrof voorzien in artikel 162, 13° W.Reg.:

- voor procedures voor de vrederechter in laatste aanleg wanneer het bedrag van de hoofdvordering niet hoger is dan het bedrag van de laatste aanleg;
- voor procedures voor de vrederechter inzake uitkeringen tot onderhoud of bijdrage in de lasten van het huwelijk (art. 221 BW);
- voor procedures voor de handelsrechtbank inzake zeevaart of binnenvaart of rivierbevrachting, indien het bedrag van de hoofdvordering niet hoger is dan het hoogste bedrag in laatste aanleg voor het vredegerecht, zijnde € 1.860.

De wet van 28 april 2015 heeft het verminderd tarief afgeschaft. Vanaf 1 juni 2015, zijn de procedures beoogd in 13° van artikel 162 W.Reg. in principe onderworpen aan het algemeen tarief voorzien in artikel 269¹ W.Reg., behalve deze onderworpen aan het voorkeurtarief voorzien in artikel 269² W.Reg. De procedures inzake onderhoudsgeld en de bijdrage in de lasten van het huwelijk zijn in principe onderworpen aan het voorkeurtarief (familierechtbank – zie nrs. 7.1 tot 7.6). De onderhoudsverplichtingen gekoppeld aan het leefloon zijn daarentegen onderworpen aan het algemeen tarief (vrederechter – zie nrs 5.2 en 7.7).

9.5. De niet vatbaarheid voor beslag van sommige goederen (art. 269¹, zesde lid W.Reg.) Geen recht wordt geheven voor zaken gevoerd voor de beslagrechter of de vrederechter in toepassing van artikels 1409, § 1, vierde lid, en 1409, § 1 *bis*, vierde lid, Ger.W. Deze bepalingen leggen de regels vast inzake beslag en overdracht van sommen betaald als tegenprestatie van arbeidsprestaties in loondienst door een derde.

9.6. Belastingen. Vrijstelling of algemeen tarief. (art. 269¹, zevende lid W.Reg.) Geen recht is verschuldigd in belastingaangelegenheden wanneer de waarde van de vordering € 250.000 niet overtreft. Boven dit bedrag is het algemeen tarief van toepassing (zie supra nr. 6.5).

De vrijstelling inzake belastingen (art. 279¹ en 162, 4° W.Reg.) geldt niet voor het rolrecht. Zij kan echter, in voorkomend geval, toepasselijk zijn op het opstelrecht en het expeditierecht.

9.7. Sociale wetten. Vrijstelling of algemeen tarief. (art. 269¹, zevende lid W.Reg.) Geen recht is verschuldigd in zaken van sociale wetgeving in de ruime betekenis van

het woord indien de inzet van het geschil € 250.000 niet overtreft. Boven dit bedrag is het algemeen tarief van toepassing (zie supra nr. 6.5).

De vrijstellingen in zaken van sociale wetgeving (art. 279¹ en 162, 14°, 33°*bis*, 34°, 35°, 35°*bis*, 35°*ter*, 35°*quater*, 36°, 36°*bis*, 36°*ter*, 37°, 37°*bis*, 40° en 45 W.Reg.) gelden niet voor het rolrecht. Ze gelden echter wel, in voorkomend geval, voor het opstelrecht en het expeditierecht.

9.8. Procedures beoogd in artikel 162. De gezamenlijke toepassing van de artikels 162 en 279¹ W.Reg. brengt een groot aantal vrijstellingen van het rolrecht met zich.

De volgende vorderingen worden ingeschreven zonder betaling van het recht:

<i>Aard van de rechtszaak</i>	<i>Wettelijke grondslag</i>
- in kieszaken	art. 162, 1°
- inzake de financiering en de boekhouding van de politieke partijen	art. 162, 46° (47°)
- inzake militie	art. 162, 2°
- inzake mobilisatie en de bescherming der bevolking in geval van oorlog	art. 162, 3°
- inzake de uitvoering van de wetten op het herstel van oorlogsschade	art. 301, 2°
- inzake van de wetten op het gebruik van de talen in de gerechtszaken en in bestuurszaken	art. 162, 23°
- inzake onteigeningen ten algememen nutte	art. 162, 7°
- inzake ruimtelijke ordening en van de stedenbouw	art. 162, 7°
- inzake ingebruikneming van gronden door de Staat	art. 162, 8°
- inzake eerherstel in strafzaken en de bescherming der maatschappij	art. 162, 6° <i>bis</i>
- inzake natuurrampen	art. 162, 17°
- inzake de inruststelling der magistraten	art. 162, 24°
- inzake alimentatievorderingen in het kader van de Dienst voor alimentatievorderingen (DAVO)	art. 162, 47° (48°)
- inzake consumentenkrediet	art. 162, 47° (49°)
- inzake procedures vóór de Onderzoeksraad voor de zeevaart	art. 162, 9°
- inzake procedures vóór het Prijsgerecht	art. 162, 10°
- inzake procedures vóór de scheidsgerechten ingesteld bij de vredesverdragen	art. 301, 6°

- inzake procedures voor het Benelux Gerechtshof	art. 13, 3°, Verdrag ⁸
- inzake procedure tot onttrekking van de zaak aan de rechter	art. 162, 11°
- inzake procedure tot wraking van de rechter	art. 162, 12°
- inzake van procedures betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke of de gerechtelijke bescherming van « onbekwaamverklaarden »	art. 162, 18°
- betreffende procedures inzake de voogdij van minderjarigen	art. 162, 42°
- betreffende de procedure van collectieve schuldenregeling	art. 162, 46°
- betreffende de procedures voor de strafuitvoeringsrechtbanken (en inzake internering van geesteszieken) (zie nr. 9.10)	art. 162, 48° (50°)
- ten verzoeken van het openbaar ministerie in strafzaken ("Pro Justitia")	art. 162, 5°
- ten verzoeken van het openbaar ministerie in burgerlijke zaken en tuchtzaken	art. 162, 5° bis
- ten verzoeken van het openbaar ministerie inzake rogatoire opdrachten	art. 162, 15°
- de voorzieningen in verbreking van het openbaar ministerie	art. 162, 21°
- inzake verzoek om rechtsbijstand	art. 162, 38° en 39°
- inzake onvermogen in sommige aangelegenheden (huwelijk, erkenning van een natuurlijk kind, ontvoogding, verklaring van nationaliteit, keuze van vaderland)	art. 162, 41°, 43° en 44°

9.9. Bescherming van « onbekwaamverklaarden ». Wat de vrijstellingen betreft voorzien in de artikels 162, 18° en 42° (zie tabel hiervoor nr. 9.8.), heeft de wet van 17 maart 2013 de stelsels van onbekwaamheid hervormd en een nieuwe beschermingsstatus ingevoerd die strookt met de menselijke waardigheid. Deze wet van 17 maart 2013 (B.S., 14 juni 2013, 2de ed.) is in werking getreden op 1 september 2014 (art. 22, « herstel » wet van 12 mei 2014, B.S., 19 mei 2014).

De nieuwe wet wijzigt het Burgerlijk Wetboek en vervangt de stelsels van onbekwaamheid (voorlopig bewind, gerechtelijk raadsman, gerechtelijk verbod en verlengde minderjarigheid) door een enig stelsel van bescherming « op maat » van de « **onbekwaamverklarde** » persoon (door de rechter onbekwaam verklaard om een of meerdere handelingen te stellen), of van zijn goederen. Dit stelsel verleent meer autonomie aan de te beschermen persoon: hij blijft bekwaam om elke handeling te stellen, tot de vrederechter hem onbekwaam verklaart om een aantal handelingen te stellen met betrekking tot zijn persoon of zijn goederen, die de rechter in zijn beschikking opsomt (art. 492/1 BW).

De vrederechter kan kiezen uit drie werkwijzen of een combinatie ervan en hierbij rekening houdend met het wettelijke voorkeurrecht, zijnde :

⁸ Beneluxverdrag van 31 maart 1965, goedgekeurd bij wet van 18 april 1969.

- het buitengerechtelijke mandaat (goederen);
- de gerechtelijke bijstand (goederen en/of persoon);
- de gerechtelijke vertegenwoordiging (goederen en/of persoon).

De vorderingen worden ingeleid voor de vrederechter en zijn vrijgesteld van het recht bij toepassing van de nieuwe artikels 279¹ en 162, 18° W.Reg.

Artikel 153 van de wet van 17 maart 2013⁹ heeft artikel 162 W.Reg. als volgt gewijzigd:

- in het 42°, zijn de woorden « *van personen in staat van verlengde minderjarigheid en van onbekwaamverklaarden* » opgeheven;
- in het 18°, zijn de woorden « *de artikelen 488bis, A) tot K), van het Burgerlijk Wetboek* » vervangen door de woorden « *de bepalingen van het vierde deel, boek IV, hoofdstuk X van het Gerechtelijk Wetboek* ».

9.10. Procedures inzake de uitvoering van straffen en internering van personen

De wet van 21 april 2007¹⁰ heeft in art. 162 (48° werd 50°) een vrijstelling ingevoerd, voor de procedures in strafuitvoeringszaken, en dit als volgt:

« de akten en vonnissen betreffende de procedures voor de strafuitvoeringsrechters en de strafuitvoeringsrechtbanken, alsook de arresten gewezen als gevolg van een cassatieberoep tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechter of de strafuitvoeringsrechtbank ».

Deze vrijstelling blijft van toepassing tot 31 december 2015.

Inderdaad, artikel 120 van de wet van 5 mei 2014 met betrekking tot de internering van personen¹¹ heeft artikel 162 W.Reg. « *aangevuld* » (gewijzigd) als volgt (48° werd 50°):

« de akten en vonnissen betreffende de procedures voor de interneringsrechters en de strafuitvoeringsrechtbanken, alsook de arresten gewezen als gevolg van een cassatieberoep tegen een beslissing van de interneringsrechter of de kamer voor de bescherming van de maatschappij ».

De wet van 2014 heeft de wet van 2007 opgeheven (art. 133), maar deze opheffing sorteert slechts effect vanaf 1 januari 2016 (art. 136). De nieuwe vrijstelling is dus slechts toepasselijk vanaf die datum.

9.11. Continuïteit van de ondernemingen. Door artikel 43 van de wet van 27 mei 2013 tot wijziging van verschillende wetgevingen inzake de continuïteit van de ondernemingen¹² werd artikel 162 W.Reg. (51°) aangevuld als volgt :

« De akten, vonnissen en arresten betreffende de overeenkomstig de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen ingestelde procedure van gerechtelijke organisatie, behalve :

- a) de akten die tot bewijs strekken van een overeenkomst onderworpen aan een registratierecht bedoeld in artikel 3 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten;*
- b) de in artikelen 146 en 147 bedoelde vonnissen en arresten ».*

⁹ Voor meer informatie, zie not. T. DELAHAYE en F. HACHEZ, « La loi du 17 mars 2013 réformant les régimes d'incapacité et instaurant un nouveau statut de protection conforme à la dignité humaine », *J.T.*, 2013, n° 6527, p. 465-479 (met overzichtstabel van de nieuwe wetten inzake de bescherming van onbekwaamverklaarden); S. MOSELMANS en A. VAN THIENEN, « Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013 », *T. Fam.*, 2014, afl. 3-4, p. 60-96.

¹⁰ Art. 130, wet van 21 april 2007 betreffende de internering van personen met een geestesstoornis (*B.S.*, 13 juli 2007, blz. 38271).

¹¹ Art. 120, wet van 5 mei 2014 met betrekking tot de internering van personen (*B.S.*, 9 juli 2014, blz. 52159, spec. blz. 52184), inwerkingtreding vanaf 1 januari 2016.

¹² Artikel 43, van de wet van 27 mei 2013 tot wijziging van verschillende wetgevingen inzake de continuïteit van de ondernemingen (*B.S.*, 22 juli 2013, blz. 45665, spec. blz. 45675), inwerkingtreding vanaf 1 januari 2015.

De minister van Financiën,

De minister van Justitie,

Johan VAN OVERTVELDT

Koen GEENS

BIJLAGE 1

Uittreksel uit het *Belgisch Staatsblad* van 26 mei 2015

28 april 2015 - Wet tot wijziging van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten teneinde de griffierechten te hervormen

HOOFDSTUK 1 – Algemene bepaling

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2 – Wijzigingen van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten

Art. 2. Artikel 268, 1°, van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, gewijzigd bij de wet van 24 december 1993 wordt vervangen als volgt :

« 1° de inschrijving van de zaken op de algemene rol, op de rol van de verzoekschriften of op de rol van de vorderingen in kort geding. ».

Art. 3. Artikel 269¹ van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de programmawet van 22 juni 2012, wordt vervangen als volgt:

« Art. 269¹. Voor elke zaak die op de algemene rol, op de rol van de verzoekschriften of op de rol van de vorderingen in kort geding wordt ingeschreven, wordt er per eisende partij, zoals bedoeld in de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek, een rolrecht geheven waarvan het bedrag overeenkomstig de hieronder vermelde tabel wordt vastgesteld.

<i>Aard van het Gerecht</i>	<i>Waarde van de vordering</i>	<i>Bedrag van het recht</i>
<i>Vredegerecht Politierechtbank</i>	<i>tot € 2 500 of niet in geld waardeerbare vorderingen</i>	<i>40 €</i>
	<i>boven € 2.500</i>	<i>€ 80</i>
<i>Rechtbank eerste aanleg (met uitzondering van de familierechtbank) Rechtbank van koophandel</i>	<i>tot € 25.000 of niet in geld waardeerbare vorderingen</i>	<i>€ 100</i>
	<i>van € 25.000,01 tot € 250.000</i>	<i>€ 200</i>
	<i>van € 250.000,01 tot € 500.000</i>	<i>€ 300</i>
	<i>boven € 500.000</i>	<i>€ 500</i>
<i>Arbeidsrechtbank en fiscale geschillen met waarde boven € 250.000</i>	<i>van € 250.000,01 tot € 500.000</i>	<i>€ 300</i>
	<i>boven € 500.000</i>	<i>€ 500</i>

<i>Hof van beroep</i>	<i>tot € 25.000 of niet in geld waardeerbare vorderingen</i>	<i>€ 210</i>
	<i>van € 25.000,01 tot € 250.000</i>	<i>€ 400</i>
	<i>van € 250.000,01 tot € 500.000</i>	<i>€ 600</i>
	<i>boven € 500.000</i>	<i>€ 800</i>
<i>Arbeidshof en fiscale geschillen in beroep, indien de waarde van de vordering hoger is dan 250 000 €</i>	<i>tot € 25.000 of niet in geld waardeerbare vorderingen</i>	<i>€ 210</i>
	<i>van € 25.000,01 tot € 250.000</i>	<i>€ 400</i>
	<i>van € 250.000,01 tot € 500.000</i>	<i>€ 600</i>
	<i>boven € 500.000</i>	<i>€ 800</i>
<i>Hof van Cassatie, met uitzondering van voorzieningen tegen beslissingen van de arbeidsgerechten of de fiscale kamers</i>	<i>tot € 25.000 of niet in geld waardeerbare vorderingen</i>	<i>€ 375</i>
	<i>van € 25.000,01 tot € 250.000</i>	<i>€ 500</i>
	<i>van € 250.000,01 tot € 500.000</i>	<i>€ 800</i>
	<i>boven € 500.000</i>	<i>€ 1.200</i>
<i>Hof van Cassatie voor voorzieningen tegen beslissingen van de arbeidsgerechten of beslissingen in fiscale geschillen indien de waarde van de vordering hoger is dan € 250.000</i>	<i>van € 250.000,01 tot € 500.000</i>	<i>€ 800</i>
	<i>boven € 500.000</i>	<i>€ 1.200</i>

Voor de toepassing van het eerste lid, voegt elke eisende partij bij de akte die ter inschrijving op de rol wordt aangeboden, een *pro-fisco*verklaring, opgemaakt onder de vorm door de Koning bepaald, van de schatting van de waarde van zijn definitieve vordering, zoals bepaald in artikel 557 van het Gerechtelijk Wetboek, of desgevallend, het feit dat zijn vordering niet in geld waardeerbaar is.

Indien de vordering is vrijgesteld van het rolrecht, wordt hiervan melding gemaakt in de *pro-fisco*verklaring met opgave van de wettelijke grondslag.

Voor zaken aanhangig bij het Hof van Cassatie, bedraagt de waarde van de vordering de waarde van de vordering in hoger beroep.

Zonder deze *pro-fisco*verklaring wordt de akte niet ingeschreven.

Geen enkel recht wordt geïnd bij de zaken voor de beslagrechter of de vrederechter in het kader van de toepassing van artikelen 1409, § 1, vierde lid, en 1409, § 1*bis*, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek.

Geen recht wordt geïnd bij de zaken voor de arbeidsgerechten en voor fiscale geschillen, behalve indien de waarde van de vordering hoger is dan 250 000 euro.

In afwijking van het derde lid, wordt er geen *pro-fisco*verklaring van vrijstelling van rolrecht toegevoegd voor zaken voor de arbeidsgerechten en voor fiscale geschillen waarvan de waarde niet hoger is dan 250 000 euro. ».

Art. 4. Artikel 269² van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 22 juni 2012, wordt vervangen als volgt:

« Artikel 269². In afwijking van artikel 269¹ en ongeacht de waarde van de vordering en ongeacht het aantal eisende partijen, wordt er een rolrecht van 100 euro geheven voor elke zaak die in de familierechtbank op de algemene rol, op de rol van de verzoekschriften of op de rol van de vorderingen in kort geding wordt ingeschreven, en die betrekking heeft op geschillen zoals bedoeld in artikelen 572*bis* en 577, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek. De zaken die worden geacht spoedeisend te zijn, zoals bedoeld in artikel 1253*ter*7,§ 1, van het Gerechtelijk Wetboek, worden onderworpen aan een eenmalig recht dat bij de inleiding van de eerste vordering wordt geïnd.

Wordt hoger beroep ingesteld tegen een vonnis van de familierechtbank, dan wordt er een rolrecht van 210 euro geheven.

Stelt men een voorziening in cassatie in tegen in hoger beroep gewezen arresten of in hoger beroep gewezen vonnissen van de familierechtbank, dan wordt er een rolrecht van 375 euro geheven. ».

Art. 5. Artikel 269³ van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 22 juni 2012, wordt opgeheven

Art. 6. Artikel 279¹, 1°, tweede zin, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 28 juni 1948 en de wet van 12 juli 1960, wordt aangevuld met de volgende zin:

« Het recht is eveneens verschuldigd voor de procedures bedoeld in artikel 162, 4°, 14°, 33°*bis*, 34°, 35°, 35°*bis*, 35°*ter*, 35°*quater*, 36°, 36°*bis*, 36°*ter*, 37°, 37°*bis*, 40° en 45°, wanneer de waarde van de vordering bij toepassing van artikel 269¹ het rolrecht verschuldigd maakt bij fiscale geschillen of in zaken gebracht voor de arbeidsgerechten. ».

HOOFDSTUK 3 – Slotbepaling

Art. 7. Deze wet treedt in werking op de door de Koning bepaalde datum.

BIJLAGE 2

**Geconsolideerde tekst van de bepalingen van het Wetboek der
registratierechten**

**TITEL III
GRIFFIERECHT**

Hoofdstuk 1 – Vestiging van de belasting en vaststelling van de rechten

Artikel 268

Onder de benaming van griffierecht wordt een belasting gevestigd op de hierna volgende in de hoven en rechtbanken gedane verrichtingen:

- 1° de inschrijving van de zaken op de algemene rol, op de rol van de verzoekschriften of op de rol van de vorderingen in kort geding;
(...)

Afdeling I – Rolrecht

Artikel 269¹

Voor elke zaak die op de algemene rol, op de rol van de verzoekschriften of op de rol van de vorderingen in kort geding wordt ingeschreven, wordt er per eisende partij, zoals bedoeld in de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek, een rolrecht geheven waarvan het bedrag overeenkomstig de hieronder vermelde tabel wordt vastgesteld.

Aard van het Gerecht	Waarde van de vordering	Bedrag van het recht
Vredegerecht Politierechtbank	tot € 2 500 of niet in geld waardeerbare vorderingen	40 €
	boven € 2.500	€ 80
Rechtbank eerste aanleg (met uitzondering van de familierechtbank) Rechtbank van koophandel	tot € 25.000 of niet in geld waardeerbare vorderingen	€ 100
	van € 25.000,01 tot € 250.000	€ 200
	van € 250.000,01 tot € 500.000	€ 300
	boven € 500.000	€ 500
Arbeidsrechtbank en fiscale geschillen met waarde boven € 250.000	van € 250.000,01 tot € 500.000	€ 300
	boven € 500.000	€ 500

Hof van beroep	tot € 25.000 of niet in geld waardeerbare vorderingen	€ 210
	van € 25.000,01 tot € 250.000	€ 400
	van € 250.000,01 tot € 500.000	€ 600
	boven € 500.000	€ 800
Arbeidshof en fiscale geschillen in beroep, indien de waarde van de vordering hoger is dan 250 000 €	tot € 25.000 of niet in geld waardeerbare vorderingen	€ 210
	van € 25.000,01 tot € 250.000	€ 400
	van € 250.000,01 tot € 500.000	€ 600
	boven € 500.000	€ 800
Hof van Cassatie, met uitzondering van voorzieningen tegen beslissingen van de arbeidsgerechten of de fiscale kamers	tot € 25.000 of niet in geld waardeerbare vorderingen	€ 375
	van € 25.000,01 tot € 250.000	€ 500
	van € 250.000,01 tot € 500.000	€ 800
	boven € 500.000	€ 1.200
Hof van Cassatie voor voorzieningen tegen beslissingen van de arbeidsgerechten of beslissingen in fiscale geschillen indien de waarde van de vordering hoger is dan € 250.000	van € 250.000,01 tot € 500.000	€ 800
	boven € 500.000	€ 1.200

Voor de toepassing van het eerste lid, voegt elke eisende partij bij de akte die ter inschrijving op de rol wordt aangeboden, een *pro-fisco*verklaring, opgemaakt onder de vorm door de Koning bepaald, van de schatting van de waarde van zijn definitieve vordering, zoals bepaald in artikel 557 van het Gerechtelijk Wetboek, of desgevallend, het feit dat zijn vordering niet in geld waardeerbaar is.

Indien de vordering is vrijgesteld van het rolrecht, wordt hiervan melding gemaakt in de *pro-fisco*verklaring met opgave van de wettelijke grondslag.

Voor zaken aanhangig bij het Hof van Cassatie, bedraagt de waarde van de vordering de waarde van de vordering in hoger beroep.

Zonder deze *pro-fisco*verklaring wordt de akte niet ingeschreven.

Geen enkel recht wordt geïnd bij de zaken voor de beslagrechter of de vrederechter in het kader van de toepassing van artikelen 1409, § 1, vierde lid, en 1409,§ 1bis, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek.

Geen recht wordt geïnd bij de zaken voor de arbeidsgerechten en voor fiscale geschillen, behalve indien de waarde van de vordering hoger is dan 250 000 euro.

In afwijking van het derde lid, wordt er geen pro-fiscoverklaring van vrijstelling van rolrecht toegevoegd voor zaken voor de arbeidsgerechten en voor fiscale geschillen waarvan de waarde niet hoger is dan 250 000 euro.”.

Artikel 269²

In afwijking van artikel 269¹ en ongeacht de waarde van de vordering en ongeacht het aantal eisende partijen, wordt er een rolrecht van 100 euro geheven voor elke zaak die in de familierechtbank op de algemene rol, op de rol van de verzoekschriften of op de rol van de vorderingen in kort geding wordt ingeschreven, en die betrekking heeft op geschillen zoals bedoeld in artikelen 572*bis* en 577, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek. De zaken die worden geacht spoedeisend te zijn, zoals bedoeld in artikel 1253ter/7,§ 1, van het Gerechtelijk Wetboek, worden onderworpen aan een eenmalig recht dat bij de inleiding van de eerste vordering wordt geïnd.

Wordt hoger beroep ingesteld tegen een vonnis van de familierechtbank, dan wordt er een rolrecht van 210 euro geheven.

Stelt men een voorziening in cassatie in tegen in hoger beroep gewezen arresten of in hoger beroep gewezen vonnissen van de familierechtbank, dan wordt er een rolrecht van 375 euro geheven.

Artikel 269³

(Opgeheven)

Artikel 269⁴

Voor elke inschrijving van een in de artikelen 17 en 59 van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen bedoeld verzoek tot opening van een procedure van gerechtelijke reorganisatie, wordt een recht van 1.000 euro geheven.

(...)

Hoofdstuk II – Vrijstellingen

Artikel 279¹

Zijn vrijgesteld van het rolrecht:

1° de inschrijvingen van zaken waarvan de vonnissen en arresten, krachtens artikelen 161 en 162 vrijstelling genieten van het recht of van de formaliteit der registratie.

Het recht is echter verschuldigd voor de onder artikel 162,13°, bedoelde procedures; het recht is eveneens verschuldigd voor de procedures bedoeld in artikel 162, 4°, 14°, 33°*bis*, 34°, 35°,35°*bis*, 35°*ter*, 35°*quater*, 36°, 36°*bis*, 36°*ter*, 37°, 37°*bis*,40° en 45°, wanneer de waarde van de vordering bij toepassing van artikel 269¹ het rolrecht verschuldigd maakt bij fiscale geschillen of in zaken gebracht voor de arbeidsgerechten.

(...)

BIJLAGE 3

Uittreksel uit het *Belgisch Staatsblad* van 26 mei 2015

Tekst van het koninklijk besluit van 12 mei 2015 tot vaststelling van het model van *pro-fisco*verklaring bedoeld in artikel 269¹ van het Wetboek der registratie, hypotheek- en griffierechten en tot bepaling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 28 april 2015 tot wijziging van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten teneinde de griffierechten te hervormen

I. TEKST VAN HET KONINKLIJK BESLUIT – INWERKINGTREDING

Artikel 1. De *pro-fisco*verklaring bedoeld in artikel 269¹ van het Wetboek der registratie, hypotheek- en griffierechten wordt vastgesteld volgens het als bijlage bij dit besluit gevoegde model.

Art. 2. Treden in werking op 1 juni 2015:

- 1° de wet van 28 april 2015 tot wijziging van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten teneinde de griffierechten te hervormen;
- 2° dit besluit.

Art. 3. De minister bevoegd voor Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit.

II. TEKST VAN DE BIJLAGE BIJ HET KONINKLIJK BESLUIT – MODEL VAN *PRO-FISCO*VERKLARING

Bijlage bij het koninklijk besluit van 12 mei 2015 tot vastlegging van het model van *pro-fisco*verklaring bedoeld in artikel 269¹ van het Wetboek der registratie, hypotheek- en griffierechten en tot bepaling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 28 april 2015 tot wijziging van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten teneinde de griffierechten te hervormen.

VERKLARING VAN DE WAARDE VAN DE VORDERING VOOR HET VASTSTELLEN VAN HET BEDRAG VAN HET ROLRECHT

Aan Mijnheer, Mevrouw de Hoofdgriffier van

.....(invullen bevoegde rechtbank)

Gegevens eisende partij (1)	Type vordering (2)	Geschatte waarde van de vordering [EUR] (3)	Volledige of gedeeltelijke kosteloosheid (4)	Datum	Handtekening eisende partij of desgevallend naam en handtekening van de vertegenwoordiger (5)	Rolrecht (EUR) (<i>in te vullen door de griffie</i>)
<i>In te vullen door de griffie: Totaal rolrecht(en) :</i>						

Handtekening of stempel van de griffie

Datum

TOELICHTING

Dit formulier betreft een *pro-fisco*verklaring van de waarde van de vordering voor het vaststellen van het bedrag van het te betalen rolrecht, overeenkomstig art. 269¹ van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten.

Vul dit formulier goed leesbaar in.

Deze verklaring dient te worden gevoegd bij de akte die ter neerlegging op de griffie wordt aangeboden.

In te vullen gegevens:

(1) Identificatiegegevens van de eisende partij:

- Naam en voornaam van de natuurlijke persoon
- Naam en rechtsvorm van de rechtspersoon

(2) Gelieve het hieronder vermelde rubrieknummer in te vullen in de kolom 'Type vordering':

1 = een vordering met een waarde

2 = een vordering die niet in geld waardeerbaar is

3 = een vordering die vrijgesteld is van het betalen van het rolrecht op grond van de artikelen van het Wetboek der registratie, hypotheek- en griffierechten (gelieve het juiste artikel waarop men zich baseert te vermelden in de kolom, zie hieronder)

Bij akten die ter neerlegging worden aangeboden met betrekking tot zaken voor de arbeidsgerechten of met betrekking tot fiscale geschillen, waarvan de waarde van de vordering niet hoger is dan 250.000 EUR, moet geen verklaring van vrijstelling worden gevoegd.

Gronden van vrijstelling van het betalen van rolrecht:

1) Artikel 269¹, zesde lid, van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten:

" Geen enkel recht wordt geïnd bij de zaken voor de beslagrechter of de vrederechter in het kader van de toepassing van artikelen 1409, § 1, vierde lid, en 1409, § 1bis, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek. "

2) Artikel 279¹, 1°, van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten:

Bij toepassing van deze bepaling wordt – behoudens een aantal uitzonderingen – van het rolrecht vrijgesteld de inschrijving van zaken waarvan de vonnissen en de arresten waartoe ze leiden, krachtens de artikelen 161 en 162 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten zijn vrijgesteld van het recht of de formaliteit van de registratie.

Artikel 161 (juncto artikel 279¹, 1°) van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten

Worden kosteloos geregistreerd:

1° *akten in der minne verleden ten name of ten bate van Staat, Kolonie en openbare Staatsinstellingen met uitzondering van de akten verleden in naam of ten gunste van de Algemene Spaar- en Lijfrentekas voor de verrichtingen van de Spaarkas.*

De akten in der minne, die betrekking hebben op onroerende goederen die uitsluitend bestemd zijn voor onderwijs, verleden ten name of ten bate van de inrichtende machten van het gemeenschapsonderwijs of het gesubsidieerd onderwijs, alsook ten name of ten bate van verenigingen zonder winstoogmerk voor patrimoniaal beheer die tot uitsluitend doel hebben onroerende goederen ter

beschikking te stellen voor onderwijs dat door de voornoemde inrichtende machten wordt versterkt.

De akten in der minne verleden ten name of ten bate van de naamloze vennootschap van publiek recht HST-Fin.

De akten in der minne verleden ten name of ten bate van de naamloze vennootschap A.S.T.R.I.D.

De akten verleden ten name of ten bate van de naamloze vennootschap BIO.

Hetzelfde geldt - met uitzondering van akten houden de schenking onder de levenden - voor akten verleden ten name of ten bate van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting, de Nationale Landmaatschappij en de Nationale Maatschappij van Belgische spoorwegen.

Deze beschikking is echter slechts van toepassing op de akten waarvan de kosten wettelijk ten laste van bedoelde organismen vallen;

- 1°bis** *de vonnissen en arresten houdende veroordeling van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, van de openbare instellingen die zijn opgericht door de Staat, en van de inrichtingen van de Gemeenschappen en de Gewesten;*
- 2°** *overdrachten in der minne van onroerende goederen ten algemenen nutte, aan Staat, provinciën, gemeenten, openbare instellingen en aan alle andere tot onteigening gerechtigde organismen of personen ; akten betreffende de wederafstand na onteigening ten algemenen nutte in de gevallen waarin hij bij de wet toegelaten is ; akten tot vaststelling van een ruilverkaveling of een herverkaveling verricht met inachtneming van de bepalingen van Hoofdstuk VI van Titel I van de wet houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw. De akten houdende overdracht van een afgedankte bedrijfsruimte aan de Staat of een andere publiekrechtelijke rechtspersoon;*
- 3°** *de akten houdende oprichting, wijziging, verlenging of ontbinding van de Nationale Maatschappij der Waterleidingen, van de verenigingen overeenkomstig de bepalingen der wetten van 18 augustus 1907 en van 1 maart 1922 gevormd, van de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel, van de maatschappij voor tussengemeentelijk vervoer beheerst door de wet betreffende de oprichting van maatschappijen voor stedelijk gemeenschappelijk vervoer, van de Federale Investeringsmaatschappij, de gewestelijke investeringsmaatschappijen en van de Belgische Naamloze Vennootschap tot Exploitatie van het Luchtverkeer (Sabena);*
- 4°** *akten die, bij toepassing van de organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de overgave vaststellen van goederen aan of de inbreng in openbare centra voor maatschappelijk welzijn ofwel de overgave van goederen aan of de inbreng in op grond van voornoemde wet opgerichte verenigingen, evenals akten houdende verdeling, na ontbinding of splitsing van een bovenbedoelde vereniging;*
- 5°** *waarmerkingen en akten van bekendheid, in de gevallen bedoeld in artikel 139 van de hypotheekwet van 16 december 1851;*
- 6°** *akten houdende verkrijging door vreemde Staten van onroerende goederen die bestemd zijn tot vestiging van hun diplomatieke of consulaire vertegenwoordiging in België, of voor de woning van het hoofd der standplaats.*

De kosteloosheid is echter ondergeschikt aan de voorwaarde dat wederkerigheid aan de Belgische Staat toegekend wordt;

- 7°** *de akten, vonnissen en arresten betreffende de uitvoering van de wet houdende bijzondere maatregelen inzake ruilverkaveling van landeigendommen in der minne;*

9° akten, vonnissen en arresten betreffende de uitvoering der wet op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet en de wet houdende bijzondere maatregelen inzake ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet bij de uitvoering van grote infrastructuurwerken;

10° akten tot vaststelling van een vereniging van kolenmijnconcessies, een afstand, een uitwisseling of een verpachting van een gedeelte van deze concessies.

De kosteloosheid is ondergeschikt aan de voorwaarde dat een eensluidend verklaard afschrift van het koninklijk besluit, waarbij de verrichting toegelaten of bevolen wordt, aan de akte gehecht is op het ogenblik der registratie.

Het eerste lid is mede van toepassing wanneer bedoelde akten terzelfder tijd de afstand vaststellen van goederen die voor de exploitatie van de afgestane concessie of het afgestane concessiegedeelte worden gebruikt;

11° de akten en attesten die verplicht bij de akten bedoeld in artikel 140bis moeten worden bijgevoegd;

12° a) de in artikel 19, 1°, bedoelde akten houdende verhuring, onderverhuring of overdracht van huur van in België gelegen onroerende goederen of gedeelten van onroerende goederen, die uitsluitend bestemd zijn tot huisvesting van een gezin of van één persoon;

b) de in artikel 19, 3°, a, bedoelde akten van verhuring, onderverhuring of overdracht van huur;

c) de plaatsbeschrijvingen opgemaakt naar aanleiding van een onder a of b bedoelde akte;

d) de documenten die krachtens de artikelen 2 en 11bis van boek III, titel VIII, Hoofdstuk II, afdeling 2, van het Burgerlijk Wetboek gevoegd zijn bij een onder a of b bedoelde akte op het ogenblik dat zij ter registratie wordt aangeboden;

13° de overeenkomsten bedoeld in artikel 132bis van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992.

Artikel 162 (juncto artikel 279¹, 1°) van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten

1° akten, vonnissen en arresten in kieszaken;

2° akten, vonnissen en arresten betreffende de uitvoering van wetten en reglementen op de militie, de vergoeding inzake militie en de militaire opeisingen;

3° akten, vonnissen en arresten betreffende de uitvoering der wetten en reglementen inzake 's lands mobilisatie en de bescherming der bevolking in geval van oorlog, de burgerlijke opeisingen en vrijwillige dienstnemingen, alsmede de in vreedstijd aangegane uitgestelde contracten;

5° exploten en andere akten, in strafzaken opgemaakt ten verzoeken van ambtenaren van het openbaar ministerie en van andere ambtenaren of besturen waaraan de wet de vordering voor de toepassing der straffen opdraagt; bovenaan op bedoelde akten worden de woorden Pro Justitia aangebracht;

5°bis de akten waartoe de rechtsplegingen in burgerlijke zaken of tuchtzaken aanleiding geven, wanneer het openbaar ministerie of de vrederechter van ambtswege optreedt;

6° akten betreffende de uitvoering van lijfswang in strafzaken, met uitzondering van die welke op de schuldvordering van de burgerlijke partij betrekking hebben;

6°bis akten, vonnissen en arresten betreffende de uitvoering der wet op eerherstel in strafzaken en deze betreffende de uitvoering der wet tot bescherming der maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers.

- 7° *akten, vonnissen en arresten inzake onteigeningen ten algemene nutte en die welke betrekking hebben op de uitvoering van Titel I van de wet houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw, met uitzondering van de in artikel 161, 2°, bedoelde akten;*
- 8° *akten, vonnissen en arresten betreffende ingebruikneming van gronden door de Staat met het oog op de inrichting van 's lands verdediging;*
- 9° *akten en vonnissen betreffende procedures vóór de onderzoeksraad voor de zeevaart;*
- 10° *akten en beslissingen betreffende procedures vóór het prijsgerecht;*
- 11° *de akten, vonnissen en arresten inzake onttrekking van de zaak aan de rechter, zoals bedoeld in het Gerechtelijk Wetboek, deel III, titel IV, hoofdstuk III ;*
- 12° *de akten, vonnissen en arresten inzake wraking, zoals bedoeld in het Gerechtelijk Wetboek, deel IV, boek II, titel III, hoofdstuk V ;*
- 13°¹³
- 13°bis** *de exploitanten van gerechtsdeurwaarders opgesteld ter vervanging van een gerechtsbrief in het geval bepaald in artikel 46, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek;*
- Bovenaan het exploitatiedocument dient te worden vermeld dat het is opgesteld ter vervanging van een gerechtsbrief en zulks met vermelding van het artikel van het Gerechtelijk Wetboek op grond waarvan de betekening wordt gedaan;*
- 15° *akten opgemaakt ten verzoeken van de ambtenaren van het openbaar ministerie betreffende de uitvoering van rogatoire opdrachten die uitgaan van buitenlandse rechters;*
- 17° *de akten, vonnissen en arresten betrekking hebbende op de uitvoering van de wet betreffende het herstel van zekere schade veroorzaakt aan private goederen door natuurrampen;*
- 18° *de akten, vonnissen en arresten betreffende procedures ingesteld bij de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke en bij de bepalingen van het vierde deel, boek IV, hoofdstuk X van het Gerechtelijk Wetboek;*
- 21° *voorzieningen in verbreking van het openbaar ministerie en derzelver betekeningen;*
- 23° *akten opgemaakt alsmede vonnissen of arresten gewezen voor de toepassing van de wetten op het gebruik van de talen in de gerechtszaken en in bestuurszaken;*
- 24° *akten betreffende de uitvoering van de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek inzake de inruststelling der magistraten;*
- 29° *getuigschriften, akten van bekendheid, volmachten, machtigingen met inbegrip van de verzoekschriften die er zouden verband mede houden, wanneer die stukken opgemaakt of uitgereikt worden om te worden overgelegd aan de diensten van het Grootboek van de Rijksschuld aan de Deposito- en Consignatiekas, aan de Lijfrentekas, de Verzekeringskas en de Rentekas voor arbeidsongevallen van de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, zomede aan de mutualiteitsverenigingen, spaar-, lijfrente-, verzorgings- en onderstandskassen erkend door de regering, ingesteld met goedkeuring van de bestuursoverheid of aan dezer controle onderworpen;*

¹³ In de Franse versie verschenen in het *Belgisch Staatsblad* van 26 mei 2015, is het 13° van artikel 162 W.Reg. ten onrechte opgenomen. De Nederlandse versie is correct.

- 33°** akten opgemaakt voor de dienst van de openbare kassen van lening, met inbegrip van processen-verbaal van openbare verkoop van in pand gegeven roerende voorwerpen;
- 38°** akten en beslissingen betreffende het verzoek om rechtsbijstand of de betwisting ervan; akten van schikking inzake uitkering tot onderhoud verleden op het bureel van bijstand;
- 39°** akten, vonnissen en arresten betreffende de invordering van de voorschotten van Rijkswege gedaan in uitvoering van de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de gerechtelijke bijstand;
- 41°** akten nodig voor het huwelijk van personen wier onvermogen blijkt uit een getuigschrift van de burgemeester van hun verblijfplaats of van dezès gelastigde;
- 42°** akten, vonnissen en arresten betreffende procedures inzake de voogdij van minderjarigen;
- 43°** akten betreffende de vrijwillige erkenning van een natuurlijk kind of de ontvoogding, wanneer het onvermogen der kinderen en van hun ouders vastgesteld is overeenkomstig bovenstaand nr. 41 °;
- 44°** akten, vonnissen en arresten betreffende de verklaringen van nationaliteit of van keuze van vaderland, wanneer het onvermogen der belanghebbenden vastgesteld is overeenkomstig bovenstaand nr. 41;
- 46°** de akten, vonnissen en arresten, betreffende de procedure van collectieve schuldenregeling ingesteld overeenkomstig de artikelen 1675/2 tot en met 1675/19 van het Gerechtelijk Wetboek;
- 46° (47°)** de overdrachten tussen de componenten van een politieke partij zoals die zijn bepaald bij artikel 1, 1° tweede lid, van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen;
- 47° (48°)** de akten, vonnissen en arresten betreffende de tegemoetkomingen bedoeld in de wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën;
- 47° (49°)** de akten, de vonnissen en arresten, betreffende het toestaan van betalingsfaciliteiten inzake consumentenkrediet, ingesteld overeenkomstig de artikelen 1337bis tot en met 1337octies van het Gerechtelijk Wetboek;
- 48° (50°)** de akten en vonnissen betreffende de procedures voor de interneringsrechtbanken en de strafuitvoeringsrechtbanken, alsook de arresten gewezen als gevolg van een cassatieberoep tegen een beslissing van de interneringsrechter of de kamer voor de bescherming van de maatschappij.
- 51°** de akten, vonnissen en arresten betreffende de overeenkomstig de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen ingestelde procedure van gerechtelijke organisatie, behalve :
- a) de akten die tot bewijs strekken van een overeenkomst onderworpen aan een registratierecht bedoeld in artikel 3 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten;
- b) de in artikelen 146 en 147 bedoelde vonnissen en arresten.
- 3) Artikel 279¹, 2° van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten:
- "2° de inschrijving van een zaak door de griffier van het gerecht waarnaar de zaak verwezen werd overeenkomstig de wet op het gebruik der talen in gerechtszaken of ingevolge een rechterlijke beslissing van onttrekking."

- (3) Gelieve de geschatte waarde van de definitieve vordering, zoals bepaald in artikel 557 van het Gerechtelijk Wetboek, in te vullen in EUR.
Voor zaken aanhangig bij het Hof van Cassatie, bedraagt de waarde van de vordering de waarde van de vordering in hoger beroep.
- (4) Gelieve aan te duiden indien men een vordering instelt waarbij men het voordeel van gerechtelijke bijstand geniet, met vermelding van de referte/rolnummer van de rechtbank.
- (5) Deze verklaring dient per eisende partij of haar vertegenwoordiger (vb. advocaat of gerechtsdeurwaarder) te worden ondertekend.
Indien de verklaring wordt ondertekend door de vertegenwoordiger, dient deze zijn naam en voornaam te vermelden.